

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Moravskoslezský
kraj

Problematika bydlení v kontextu poskytování sociální služby

*Projekt „Podpora návazných aktivit sociálních služeb v MSK“, reg. Číslo
CZ.03.02.02/00/22_006/0000976, je spolufinancován z prostředků ESF v rámci Operačního programu
Zaměstnanost plus a státního rozpočtu*

Struktura modelu

1. Vymezení typických nepříznivých situací
2. Specifikace potřeb
3. Činnosti v souvislosti se zabezpečením bydlení
4. Personální zajištění
5. Parametry kapacity
6. Minimální standard služby pro zajištění potřeb v území a materiálně technické podmínky
7. Optimální výsledek práce služby směrem k uživatelům

Tento materiál nenahrazuje opatření v oblasti bydlení, ošetřené zákonem č. 175/2025 Sb. Zákon o poskytování některých opatření v podpoře bydlení (zákon o podpoře bydlení). Představuje pomůcku pro poskytování registrovaných sociálních služeb v souvislosti s problematikou bydlení u různých cílových skupin uživatelů sociálních služeb.

1. Vymezení typických nepříznivých situací

V souvislosti s bydlením lze za nepříznivou situaci v souvislosti s bydlením považovat základní kategorizaci dle typologie ETHOS a to:

- Osoby bez střechy nad hlavou
- Osoby bez domova
- Osoby v nejistém bydlení
- Osoby v nevyhovujícím bydlení

Zákon č. 175/2025 Sb. Zákon o poskytování některých opatření v podpoře bydlení (zákon o podpoře bydlení) definuje skupiny zvláště zranitelných osob, pro které je vytvořený soubor opatření v souvislosti s implementací tohoto zákona, tato skupina osob však nepředstavuje konečný výčet osob. Rozsah nepříznivé sociální situace může vyžadovat intervenci i nad rámec výčtu zvláště zranitelných osob, uvedených v legislativní normě.

2. Specifikace potřeb

V souvislosti s problematikou bydlení a poskytování sociálních služeb jsou vymezené základní oblasti, které je nutné ošetřit zejména:

- Nedostupnost bydlení
- Zadlužení
- Nedostatek finančních prostředků k bydlení
- Druh poskytované sociální služby

Potřeby lze dále definovat i na základě přístupu uživatele ke změnám nepříznivé situace v oblasti bydlení.

Potřeby osob, které **nepožadují změnu v nepříznivé** situaci v oblasti bydlení, a tudíž na této změně ani nepracují:

- Zabezpečit dostatečnou informovanost o možnostech řešení situace v oblasti bydlení

Potřeby osob, které jsou **motivováni ke změně**, ale jsou v této snaze jakkoli limitováni:

- Potřeba řešit svou osobní situaci s důvěryhodným odborníkem.
- Mít podporu ve snaze realizovat změnu své obtížné životní situace, zejména v případech, kdy zažívají jakoukoli formu diskriminace.
- Mít zajištěné materiální i sociální zázemí v období přípravy a „čekání“ na změnu (např. čekání na volnou kapacitu, čekání na dostatek finančních prostředků na složení kauce za ubytování).

Potřeby osob, které **chtějí změnu a nemají** v její realizaci nepřekonatelné **překážky**

- Potřeba připravit se a naplánovat přechod z nevyhovujícího bydlení do vyššího stupně bydlení
- Mít dostatek informací o možných formách, povinnostech a specifikacích budoucího bydlení.
- Mít našetřeno na kauci v případě, že je vyžadována
- Mít vyřízené doklady, dávky státní sociální podpory či příjem ze zaměstnání.

3. Činnosti v souvislosti se zabezpečením bydlení

Je vhodné mít zařazenou problematiku bydlení do individuálního plánu uživatele. Aktualizace plánu odpovídá dosaženým cílům.

Samotné zabezpečení bydlení není cílem, cíl je vhodné stanovit s ohledem na individuální potřeby a z hlediska dlouhodobé udržitelnosti bydlení v souvislosti s konkrétní sociální službou, kterou klient využívá.

Plánování v oblasti je vhodné koordinovat ve spolupráci se sociálním pracovníkem.

Pracovník, pověřený agendou bydlení je odpovědný za:

- vyhledávání dostupných kapacit bydlení, vyjednávání s pronajímateli, obcí
- koordinace podpory, plánování, vyhodnocování, monitoring výstupů
- administrativní úkony

4. Personální zajištění

- jaká má být odbornost pracovníků služeb v oblasti bydlení – nutné požadavky na kvalifikaci, doplňující kvalifikační předpoklady
- kolik pracovníků služby má mít kompetenci k problematice bydlení v případě, že služba tyto aktivity realizuje, mají mít kumulované úvazky, nebo tyto úvazky striktně oddělit
- Kolik uživatelů služby je schopný zvládnout 1.0 úvazek pracovníka
- jak legitimně v rámci sociální služby tyto kapacity financovat, a to včetně nepřímé práce, které vede k zajištění samotných kapacit bydlení (například pracovníci vyjednávající s pronajímateli či obcí)

5. Parametry kapacity

- kolik uživatelů může stanovit zakázku primárně postavenou na bydlení
- lze do kapacity uvést například provozní dobu ve vztahu ke kapacitám pracovníků
- jak promítnout počet odmítnutých zakázek do pravidel služby

6. Minimální standard pro zajištění potřeb v území a materiálně technické podmínky

Obecně lze definovat, že aktivity v oblasti bydlení by ve službě by měly být dostupné:

- V každém městě nad cca 20 tis obyvatel, zejména jedná-li se o města s vysokou mírou indexu sociálního vyloučení
- Minimálně 1 den v týdnu
- V tento den je přítomen minimálně jeden pracovník, kompetentní v oblasti problematiky bydlení
- Prostorové zabezpečení („místo poskytování“) je dostupné klientům a potencionálním klientům, je nestigmatizující, ideální je prostorová rezerva pro případné jednání s rodinami s dětmi

7. Optimální výsledek služby směrem k uživatelům

Ideálním výsledkem poskytování sociálních služeb je osamostatnění uživatele, tj. zvládnutí jeho nepříznivé sociální situace a jejích důsledků, přičemž postupně dojde k jeho začlenění do běžné společnosti.

Stabilizace v bydlení prostřednictvím sociální služby by v ideálním případě představovala postupný přechod od asistence pracovníka, zaměřeného na bydlení, na běžného sociálního pracovníka (klíčového pracovníka) klienta až k postupné eliminaci okruhů, potřebných řešit v souvislosti s bydlením.

Výsledkem minimalizace rizik má být především:

- Stabilní nájemní/podnájemní smlouva
- Dostatek finančních zdrojů k úhradě závazků a prevenci zadlužení
- Zabezpečení mechanismu na úhradu neočekávaných výdajů v souvislosti s bydlením (typicky problematika ročního zúčtování energií)

Život v nejistém bydlení nebo permanentní ohrožení ztrátou bydlení je zásadní překážkou při řešení nepříznivé sociální situace klienta, stabilizace v oblasti bydlení představuje nutnou podmínku pro úspěšné sociální začlenění klienta.